

VELJA GOVORJENA BESEDA!

GOVOR
PREDSEDNICE VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE MAG. ALENKE BRATUŠEK NA
FESTIVALU MIRU
Trije kralji na Pohorju, 28.4.2013

Pozdravljeno, Pohorje,
pozdravljena, Štajerska,
pozdravljena Slovenija!

Ponosna sem, da sem danes tu z vami, ponosna, da vam lahko spregovorim.

Hvala za vaše prijazno povabilo na letošnji Festival miru na Treh kraljih na Pohorju, kjer naš pogled lepo zajame čudovito štajersko pokrajino, ki je v preteklosti prispevala toliko neustrašnih borcev in bork, kot le malokatera druga. Davek, ki ga je pri tem plačala, je neizmerljiv. O njemu priča tudi poslednja bitka Pohorskega bataljona in znotraj nje, usoda družine Šarh, katerih ime nosi vsakoletna mirovniška akcija. Danes smo tu, da počastimo spomin na njihovo žrtev, na njihov prispevek, ki je Slovenijo uvrstil na zemljevid evropskega antifašističnega boja.

Vrednote narodno osvobodilnega boja so, četudi se sliši kot igra besed, dejansko vrednote miru. V vojni jih je bilo resda potrebno izboriti, ohranjati in negovati pa jih je potrebno v miru. Festival miru, katerega organizatorji se te povezave zelo dobro zavedajo, in ki skupaj z januarsko komemoracijo na Osankarici tvori mozaik spomina na izjemen prispevek Štajerske k narodnoosvobodilnem boju, je namenjen predvsem mladim, torej naši bodočnosti. Mi smo živa vez med prihodnostjo in preteklostjo, le skozi naše posredovanje zgodovinskega spomina naši zanamci spoznavajo slavna poglavja slovenske zgodovine in temelje slovenskega naroda.

Vendar pa bo njihovo sedanjost bistveno bolj kot to, kaj govorimo, zaznamovalo to, kaj danes in tu delamo. Bomo poznani po tem, da smo v ključnem trenutku, ko se večina sveta sooča z gospodarsko in siceršno družbeno krizo, stopili skupaj ne glede na nazorske, politične in še kakšne razlike, ali pa po tem, da so bile ravno te razlike za nas prevelik zalogaj in smo na testu zgodovine klavrno pogrnil?

Sama sem prepričana v prvo, v to smer gredo naša prizadevanja po umiritvi političnih strasti in po dvigu kulture političnega dialoga, in v to smer so nenazadnje šla moja nedavna zagotovila Evropi, da zmoremo, kar moramo.

Treba si je upati zamisliti drugačen svet, nato pa znati postaviti zanj. Zato vas, najstarejše in najmlajše – in mnoge nas vmes – družim nekaj temeljno skupnega: družim vas upor.

Eni pravijo, da brez gibanja ni upora. Če vse le stoji in se nič ne premakne, tudi upor ne pride sam od sebe. Premikati se mora, gibati in vzgibati, da se rodi upor. Drugi v njem najprej vidijo njegov začetek: up. Šele ko se vzbudi upanje, se iz njega rodi tudi upor. Iz brezupa ni upora, ostaja le brezup.

Če bi v drugi svetovni vojni ljudje ne videli boljše prihodnosti in pravičnejše družbe, bi ostal le goli brezup. Tako pa se je rodilo velikansko odporniško gibanje, ki je družilo številne evropske narode in mnoge čezmorske zaveznike.

Vem in čutim: od nas se danes pričakuje bliskovito ukrepanje in trezen premislek. Ne le eno ali drugo, temveč upravičeno oboje. Prav po tem, ali bomo znali v teh odločilnih trenutkih ne izgubiti glave, v naglici ne storiti nepopravljivih napak, ampak razumno tvegati in si pametno upati – po tem nas boste sodili.

Če je kateri pojem izšel iz druge svetovne vojne z žlahtnim zvenom obeta skupne, poštene in močne prihodnosti, tedaj je bil to pojem zavezništva. Na zaveznike lahko računaš, z zavezniki se lahko veseliš zgodovinske zmage. Predvsem pa so zavezniki največja zaveza tebi samemu. Zavezniki niso paketi z neba, tudi ne padalci v skrajni sili – zavezniki so skupne vizije; so skupne strategije, kako vizije uresničiti; so skupne taktike, kako jih narediti za vsakodnevno skupno dobro.

Zavezniki pravzaprav nikoli »niso«, ampak vedno smo – vedno v množini, vedno v prvi osebi množine!

Ni dovolj, da jih imamo. Moramo biti zavezniki. Solidarni v skupnih bojih.

A čemu se upiramo danes, kateri boji nas družijo?

Upiramo se stanju, v katerem se zdi, da je treba za vsako normalno rešitev plačati usodno previsoko ceno. Ni res: še tako težka kriza ima rešitev!

Upiramo se stereotipu, da za vsako potezo stoji umazan in pokvarjen interes.

Ni res: dnevno srečujem izjemne ljudi, ki niti ne pomislijo nase, ampak so s srcem in dušo predani delu za skupnost.

Upiramo se žaljivi predpostavki, da za vsako od nas, žensk, zagotovo stoji kak močan moški, če ne stric pa dedek. Ni res: nihče ne odloča namesto nas.

Zato si, namesto vztrajnega iskanja ozadij in zahrbtnosti, vsi skupaj raje zastavimo nek drug cilj: da ne bomo nikomur obrnili hrbta!

Da v tej naši mladi slovenski družbi ne bomo obrnili hrbta ne mladim, ki šele začenjajo svojo uporno pot, ne najstarejšim, ki jo naporno končujejo. Ne revnim na ulicah prestolnice, ne tistim v najbolj odročnih in odrezanih krajih; ne tistim, ki si prizadevajo najti delo, ne tistim, ki so v iskanju obupali.

Danes pogosto govorimo o zagonu gospodarstva, a se morda premalo zavedamo, da v njem ne smemo videti končnega cilja. Njen statističen odraz je resda stopnja rasti bruto domačega proizvoda. Je torej krivulja na grafu. Njen človeški obraz pa je v povečanju možnosti zaposlovanja. Je kruh na mizi, je toplo stanovanje, je občutek družbene koristnosti, je samozavest posameznika, da s svojo kreativnostjo pripomore k dobrobiti celotne družbe.

Ob tem, ko danes toliko naporov usmerjamo v iskanje načinov za odplačevanje starih dolgov, ne pozabimo na naš temeljni dolg mladi generaciji: ne nehajmo se spraševati o boljših rešitvah!

Kako bodo tekla naša vsakodnevna življenja?

Kakšno vodo bomo pili in s čim se bomo greli?

Kje bomo delali in kako do tja prispeli vsako jutro?

Kdo nam bo krojil novice in kdo učil naše otroke?

Upanja in zaupanja ljudi ni mogoče povrniti z nedoglednimi konsolidacijami financ in preštevanjem zadnjih lukenj na pasovih. Pravijo, da se vsako potovanje začne s prvim korakom, in naše potovanje se prične z jasnim prevzemom odgovornosti. Z odprtostjo pri iskanju najboljših rešitev, prizadevanjem za skupne cilje v javno dobro, v katerega gotovo vsi verjamemo ne glede na medsebojne razlike, predvsem pa v odgovornem upravljanju naše države.

Danes smo se tukaj zbrali zato, da počastimo spomin na pogumne ljudi, ki so v teh gozdovih pustili največ, kar so imeli. Izborili so nam mir, postavili temelje porušeni Evropi in ji v zibelko položili pomembno zgodovinsko izročilo antifašizma. Po njihovi zaslugi smo med nasledniki tega izročila tudi mi. Ta mandat bomo nase legitimno sprejeli le, če bomo tudi mi sledili svetlemu cilju spoštovanja svobode in dostojanstva vsakega posameznika in negovali temeljne demokratične in etične vrednote.

Pri soočanju z izzivi časa bomo potrebovali modrost in pogum, znati bomo morali izbirati svoje bitke in sredstva, predvsem pa prevzeti odgovornost za našo usodo v svoje roke.

Stopinje borcev Pohorskega bataljona, stopinje družine Šarh, ne smejo izginiti v temi in sencah, ki jih mečejo mogočni iglavci.

Vodijo namreč ven, v svetlejšo prihodnost.